

Art i literatura, de Londres a Malla: la recepta creativa d'Irene Solà

Una conversa amb l'escriptora d'"Els dics", darrer premi Documenta, sobre la novel·la, la passió pel llenguatge i les arts, les influències i la seva vida a Londres des de fa dos anys

Irene Solà, al seu domicili del barri londinenc de Clapton | Irene Solà

"Londres té una intensitat tan brutal que o et destrossa o pugues a la roda". Irene Solà (<http://irenesola.hotglue.me/>) (Malla, 1990) va apostar per la segona opció. Llicenciada en Belles Arts i amb un Erasmus a Islàndia que li va canviar la vida, la polifacètica artista va haver d'escollir quin camí empenia després d'aprofundir en Literatura, cinema i cultura audiovisual a la Universitat de Sussex. La decisió, per motius personals i inquietuds artístiques, va ser la capital britànica. Hi viu des de fa més de dos anys i, malgrat que sap que no és per sempre, encara no se n'ha cansat. "Vull exprémer tant com pugui tot això i tinc energia", expressa, amb la passió d'un nen que està descobrint un món infinit.

La darrera guanyadora del premi Documenta amb la novel·la *Els dics* explica que després de cinc anys d'estudi de taller, de treballar i llegir molt, d'apropiar-se de centenars d'idees i d'un màster farcit de teoria va sentir que havia de traslladar tot això a un camp creatiu. "Necessitava dur els aprenentatges i totes les idees teòriques a un terreny que fos divertit i des del que es poguessin trencar esquemes". D'aquí sorgeixen *Els dics*. Però amb un peu a cada banda. "Són molta literatura però estan molt infusionats amb maneres de fer de la producció artística?", mentre afegeix: "Són molt juganers. Escric molt material i sé on vull anar, què vull dir i què vull experimentar, però també en llenço molt?".

Com aquell qui s'atreveix a construir un castell de sorra, a mig camí entre la diversió i la perseverança, Solà va bastint *Els discs* a partir d'un joc amb el qual gaudeix, i li permet, alhora, experimentar amb els límits del llenguatge. ?El llibre gira i investiga la narrativa, l'*story-telling*, les idees, els punts de vista i de perspectiva, però sobretot juga amb la idea de ser del llenguatge, essent aquest el que ordena la vida?. Així, ?posant discs, com quan poses preses, ho fas perquè ets conscient que tard o d'hora es desbordarà, que és el que passa amb la vida, bo o dolent, violent o no?. Fins on arriben els confins que ens brinda una llengua? Juguem-hi.

Les provatures que Solà duu a terme, tot i que parteixen del llenguatge com a essència de creació, també persegueix les que li ofrena la narrativa. En aquesta línia, aprofita per indagar ?d'on venen les històries, l'apropiació que en fem, a qui les prems, quin poder té qui les explica i quin poder perd qui és explicat?.

Tota aquesta experimentació necessita un marc recognoscible on l'escriptora se senti còmode. La seva elecció és ?un poble que podria molt ben ser Malla? perquè és un paisatge que ?permet explicar històries amb molt component metafòric i simbòlic?. A més a més, ?té una estètica interessant, moltes contradiccions i *clashes* molt violents en aquest contacte entre la naturalesa i els homes, entre animals i humans i els humans entre ells?.

Matèria prima

Tal com mostren *Els discs*, les partícules elementals que posa en joc són inacabables. Tot allò que s'esdevé al seu entorn pot acabar a la proveta. Un d'aquests és la sort de guanyar-se la vida a la Whitechapel Gallery (<http://www.whitechapelgallery.org>), un potent centre d'art contemporani amb exposicions i residències per a artistes consolidats. De la feina confessa que li dona molts inputs i, amb aquesta voluntat d'amarar-se de tot el que envolta l'art, ha intercanviat paraules amb noms reconeguts. ?He tingut una conversa amb la Judith Butler o l'Ali Smith?, explica, citant escriptores a qui admira. Entre aquestes influències tampoc no s'oblida dels catalans: Mercè Rodoreda i Víctor Català són a la seva capçalera, així com autors joves amb projecció com Maria Guasch, Maria Cabrera, Jaume Coll o Alicia Kopf, que segueix de prop perquè ?té un peu a cada banda entre l'art i la literatura?. Irene Solà també. No s'oblida tampoc de Cally Spooner, Ben Lerner, Veronica Gerber Bicecci o Heather Phillipson, que també forgen la seva obra resseguint ambdós camins.

És en la passió que desprèn que hi ha la sinceritat i la modèstia. Més enllà del Documenta, la traducció a l'anglès que ha fet ella mateixa amb l'Oscar Holloway de *Bèstia* (<http://www.shearsman.com/ws-shop/category/1941-sol-irene/product/6461-irene-sola--beast>), poemari amb el qual va guanyar l'Amadeu Oller el 2012, li ha valgut reconeixements com el de la revista canadenca *Granta* (<https://granta.com/>), on pròximament publicarà cinc poemes. Solà explica que va ser un procés interessant perquè, de nou, té a veure amb el llenguatge i la seva modulació. Traduir-se, reconèixer el jo en una llengua forana. Tampoc no li fa vergonya recitar-los en públic, malgrat que, segons confessa, s'ha de preparar molt. ?Llegir en anglès és molt complicat i fa patir que la pronúncia eviti que s'entengui tot. Si estem mantenint una conversa sobre aquest mòbil, paper o taula, tu entendràs què estic dient, però si salto d'una idea a una altra i començo a fer metàfores, potser no?.

Aquest handicap el trampeja amb estil: ?Sempre que llegeixo poemes en anglès, en llegeixo uns quants en català, sovint sense avisar el públic perquè vegin com sonen en la llengua en què han estat escrits?. I Solà no desaprofita l'oportunitat per, de nou, jugar: ?Mirar al públic, somriure, aguantar-los la mirada i dir: en vols un altre o no en vols un altre??. I torna a guanyar.

Irene Solà, en un recital a Londres Foto: Arxiu Irene Solà

Present i futur

¿Ara estic treballant en una novel·la que està traient fum i el projecte *Notes on a Novel?*, que consisteix a plasmar el procés de creació literària. Aquest, que sorgeix d'una convocatòria de La Capella Barcelona Producció, consisteix en escriure les notes preparatòries d'una novel·la que no té intenció de publicar a un Google Drive públic (https://docs.google.com/document/d/1-OYpD9tIjWp_5QtjEZGltSnc5NT4o92IlbyBEjwR79k/edit). ¿Tothom ho pot llegir i hi ha tots els fragments, totes les llistes d'idees, els esborranys, les recerques, les cites, etc. Mai ho modifico ni llenço res. Són l'escopinada i a partir d'aquí vaig construint?, exposa, mentre constata: ¿Està sent molt divertit?

Pel que fa a l'argument, Solà explica que ¿la novel·la, que hauria de ser i ja no serà, va sobre dos viatges al voltant d'Islàndia?. ¿Serà una metanovel·la. Explicarà no només una història, sinó el seu procés de construcció. Hi apareixen totes les mentides, els budells, els fils de darrere... però no té intenció de convertir-se en una novel·la clàssica?. Serà a l'abril quan cinc escriptors a qui ha convidat perquè n'escriguin un fragment. "Prepararem una presentació i el projecte seguirà viu", manté.

Sobre el futur, Irene Solà es proposa ¿mirar en petit, ara i aquí, perquè si comences a pensar gaire enllà... et mors de por?. Per això no tem el futur, perquè té ganes que segueixin passant coses. ¿Tinc molt clar que vull seguir tenint el temps i l'espai per seguir produint, que vol dir escriure i fer projectes?, manifesta, tot explicant que està contenta amb la seva vida actual, però hi ha una condició: "Si la piscina és plena de l'aigua de la diversió i la llibertat, ens hi tirarem, i procurarem que la balança es mantingui". De moment, el laboratori d'Irene Solà funciona com una seda i la balança està perfectament equilibrada. Que continuï el joc.